

mahibalo sa maayo nga ilang gibuhat ug sa serbisyo nga ilang gihatag sa ngalan sa Manluluwas nga ilang gisimba ug gipaningkamutan nga masunod.

Ang mga tawo maghimo sa maayo ug importanting mga butang tungod kay sila adunay mga pagpamatuod. Samtang tinuod kini, makaangkon usab kita og mga pagpamatuod tungod sa atong gibuhat. Si Jesus miingon:

“Ang gitudlo ko dili akong kaugalingon, kondili iya sa nagpadala kanako.

“Kon tuyoan ni bisan kinsa ang pagbuhat sa kabubut-on sa Dios, nan, iyang mahibaloan kon ang akong gitudlo gikan ba sa Dios, o nagsulti ba lamang ako sa kinaugalingon kong pagbulot-an” (Juan 7:16–17).

“Kon nahigugma kamo kanako, inyong pagatumanon ang akong mga sugo” (Juan 14:15).

Sama kang Nephi ug kang Mormon sa karaan, “Ako wala masayud sa kahulugan sa tanang mga butang” (1 Nephi 11:17; tan-awa usab sa Mga Pulong ni Mormon 1:7), apan sultihan ko kamo unsa gayud ang akong nahibaloan.

Nasayud ko nga ang Dios nga atong Langitnong Amahan buhi ug nahigugma kanato. Nasayud ko nga ang Iyang talagsaong espesyal nga Anak, si Jesukristo, mao ang atong Manluluwas ug Manunubos ug ang pangulo sa Simbahan, nga nagdala sa Iyang pangalan. Nasayud ko nga si Joseph Smith nakasinati sa tanan nga iyang gisulti ug gitudlo mahitunod sa Pagpahiuli sa ebanghelyo sa atong panahon. Nasayud ko nga gigiyahan kita og mga apostoles ug mga propteta karon ug si Presidente Thomas S. Monson naghupot sa tanang mga yawe sa priesthood nga kinahanglanon aron sa pagpanalangin sa atong kinabuhi ug sa pagpadayon sa buhat sa Ginoo. Nasayud ko nga kitang tanan may katungod alang niini nga kahibalo, ug kon kamo nanlimbasug, makasalig kamo sa katinuod sa mga pagpamatuod nga inyong nabati gikan niini nga pulpito niini nga komperensya. Niini nga mga butang ako nasayud ug nagpamatuod sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

Ni Elder Dallin H. Oaks

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Tinguha

Aron makab-ot ang atong mahangturong padulngan, kita magtinguha ug maningkamot sa pagbaton og mga kinaiya nga gikinahanglan aron mamahimong usa ka mahangturong binuhat.

Gipili nako nga mamulong mahitunod sa kaimportante sa *tinguha*. Manghinaut ko nga ang matag usa kanato mosusi sa atong mga kasingkasing aron sa pagtino kon unsa ang atong tinuoray nga tinguha ug kon unsaon nato sa paghan-ay ang atong labing importante nga mga tinguha.

Ang mga tinguha ang momando sa atong mga prayoridad, ang mga prayoridad mohulma sa atong mga pagpili, ug ang mga pagpili motino sa atong mga binuhatan. Ang mga tinguha nga atong gihimo motino sa atong kausaban, sa atong kalampusan, ug kon unsa kita mamahimo.

Una mamulong ko kabahin sa komon nga mga tinguha. Isip mortal nga mga binuhat kita adunay piskal nga mga panginahanglan. Mga tinguha sa pagtagamtam niining mga panginahanglan mopugos sa atong mga pagpili ug motino sa atong mga binuhatan. Tulo ka mga ehemplo ang mopakita kon sa unsang paagi nga kita usahay mopalabaw niining mga tinguha kay sa laing mga tinguha nga atong gikonsiderar nga mas importante.

Una, pagkaon. Kita adunay nag-unang panginahanglan og pagkaon, apan usahay kana nga tinguha

malabwan sa mas lig-on nga tinguha sa pagpuasa.

Ikaduha, kapuy-an. Isip 12 anyos nga bata akong gisalikway ang tinguha alang sa kapuy-an tungod sa akong mas dakong tinguha sa pagtuman sa gikinahanglan sa Boy Scout nga matulog og usa ka gabii didto sa mga kakahoyan. Usa ko sa pipila ka mga batang lalaki kinsa mibiya sa komportable nga mga tolda ug nangita og paagi nga makatukod og usa ka kapasilonan ug naghimo og kinaaraan nga higdaanan gikan sa yano nga mga materyales nga among nakit-an.

Ikatulo, pagkatulog. Bisin kining nag-una nga tinguha mahimong temporaryo nga malabwan sa mas importante nga tinguha. Isip usa ka batan-ong sundalo sa Utah National Guard, akong nakat-unan ang usa ka ehemplo kabahin niini gikan sa usa ka opisyal sa sundalo nga anad na sa gubat.

Sa unang mga bulan sa Gubat sa Korea, ang yunit sa Richfield, Utah National Guard nga nahimutangan sa mga armas gitawag sa aktibo nga pagserbisyo. Kini nga yunit, anaa ubos sa pagmando ni Captain Ray Cox, gilangkuban sa hapit 40 ka mga kalalakin-an nga Mormon. Human sa dugang nga pagbansay ug suporta sa mga reservist

gikan sa bisan asang dapita, sila gipadala ngadto sa Korea, diin ilang nasinati ang pipila sa kinagrabihan nga pakiggubat. Sa usa ka pakig-away kinahanglan nilang pugngan ang direkta nga pagpang-ataki sa grupo sa gatasan ka mga kaaway, ang matang sa pag-ataki nga miilog ug miguba sa uban nga mga yunit nga nahimutangan sa mga armas.

Unsa man ang kalabutan niini sa pagbuntog sa tinguha sa pagkatulog? Atol sa usa ka kritikal nga kagabhion, sa dihang ang grupo sa mga kaaway nagkatap diha sa atubangan ug sa likod nga mga dapit nga nahimutangan sa mga armas, gipabutangan sa Captain og mga linya sa telepono ang field ngadto sa iyang tolda ug gimandoan ang iyang daghang mga sundalo sa lugar sa pagtawag niya mismo kada oras sa tibuok gabii. Kini ang nakapahimo sa mga sundalo nga magpabiling magmata, apan nagpasabut usab kini nga si Captain Cox kanunayng nabalda sa iyang pagkatulog. “Nganong gihimo man nimo kana?” Nangutana ko niya. Ang iyang tubag nagpakita sa gahum sa usa ka nagpatigbabaw nga tinguha.

“Nasayud ko nga kon makapauli man gani kami, mahimong masugatan nako ang mga ginikanan niadtong mga kalalakin-an diha sa kadalanan sa among gamay nga lungsod, ug

dili ko gusto nga moatubang ni bisan kinsa kanila kon ang ilang anak nga lalaki wala makapauli tungod sa bisan unsang butang nga ako napakyas sa paghimo isip iyang commander.”¹

Pagkanindot nga ehemplo sa gahum sa pagbuntog sa tinguha kalabut sa mga prayoridad ug mga binuhatan! Pagkanindot nga ehemplo alang kanta-tong tanan kinsa mao ang responsable alang sa kaayohan sa uban—mga ginikanan, mga lider sa Simbahan ug mga magtutudlo!

Agig pagtapos niana nga paghulagway, sayo sa buntag human sa iyang hapit walay tulog nga kagabhion si Captain Cox nangulo sa iyang katawhan sa usa ka pakiggubat sa grupo sa mga kaaway. Nakadala sila og 800 ka mga bihag ug duha lamang ka samaran sa ilang habig. Si Cox gipasi-dunggan alang sa kaisug, ug ang iyang yunit nakadawat og Presidential Unit Citation alang sa ilang talagsaon nga kabayanihan. Ug, sama sa batan-ong mga sundalo ni Helaman (tan-awa sa Alma 57:25–26), nakapauli silang tanan.²

Ang Basahon ni Mormon naglangkob og daghang mga pagtulun-an kalabut sa kaimportante sa tinguha.

Human sa daghang mga oras sa pagpangamuyo ngadto sa Ginoo, si Enos giingnan nga ang iyang mga sala napasaylo. Dayon siya “misugod

sa pagbati og usa ka tinguha” alang sa kaayohan sa iyang mga kaigsoonan (Enos 1:9). Siya misulat: “Ug . . . human ako mag-ampo ug maghago uban sa tanan nga kakugi, ang Ginoo miingon ngari kanako: Ako motugyan nganha kanimo sumala sa imong mga tinguha, tungod sa imong hugot nga pagtuo” (b. 12). Timan-i ang tulo ka mahinungdanong mga butang nga nag-una sa gisaad nga mga panalanganin: tinguha, paghago, ug hugot nga pagtuo.

Sa iyang wali kabahin sa hugot nga pagtuo, si Alma nagtudlo nga ang hugot nga pagtuo mahimong magsugod sa “kutob ra sa [usa ka] tinguha sa pagtuo” kon kita “motugot niini nga tinguha nga molihok diha [kanato]” (Alma 32:27).

Laing maanindot nga pagtulun-an kalabut sa tinguha, ilabi na mahitungod kon unsa gayud ang atong labing gitinguha, nahitabo diha sa kasinatian sa hari sa mga Lamanite nga gitudloan sa misyonaryo, si Aaron. Sa dihang ang pagtudlo ni Aaron nakapaikag kaniya, ang hari nangutana, “Unsa ang akong buhaton nga ako mahimo nga matawo sa Dios” ug “makaangkon niining kinabuhi nga dayon?” (Alma 42:15). Si Aaron mitubag: “Kon ikaw nagtinguha niini nga butang, . . . kon ikaw maghinulsol sa tanan nimo nga mga sala, ug moyukbo sa atubangan sa Dios, ug motawag sa iyang ngalan sa hugot nga pagtuo, matuohon nga ikaw makadawat, niana ikaw makadawat sa pag-laum diin ikaw nagtinguha” (b. 16).

Ang hari mibuhat sa ingon ug diha sa kusganon nga pag-ampo nama-hayag, “Ako mobiya sa tanan kong mga sala aron makaila kanimo . . . ug maluwas sa katapusan nga adlaw” (bersikulo 18). Tungod niana nga pasalig ug niana nga pagpakita sa iyang labing gitinguha, ang iyang pag-ampo gidungog sa milagrosong paagi.

Si propeta Alma adunay dakong tinguha sa pagsangyaw og paghinulsol ngadto sa tanang katawhan, apan iyang nasabtan nga kinahanglang dili siya magtinguha sa mapugsanon nga gahum nga gikinahanglan niini tungod kay, siya miingon, “usa ka makiangayon nga Dios . . . mohatag ngadto sa mga tawo sumala sa ilang gitinguha,

kon kini ngadto ba sa kamatayon o ngadto ba sa kinabuhi” (Alma 29:4). Sa samang paagi, sa bag-o nga pagpada-yag ang Ginoo namahayag nga Siya “mohukom sa tanan nga mga tawo sumala sa ilang mga buhat, sumala sa tinguha sa ilang mga kasingkasing” (D&P 137:9).

Andam ba gayud kita nga ang atong Mahangturong Maghuhukom mobutang niining hilabihan ka mahinungdanong butang diha sa unsay tinuoray natong gitinguha?

Daghang mga kasulatan ang naghisgut mahitungod sa unsay atong gitinguha kalabut sa unsay atong gipangita. “Siya nga nangita kanako sa sayo makakaplag kanako, ug dili isalikway” (D&P 88:83). “Pangitaa sa matinguhaon nga paagi ang labing maayo nga mga gasa” (D&P 46:8). “Kay siya nga sa makugihon nga paagi mangita makakaplag” (1 Nephi 10:19). “Paduol ngari kanako ug Ako mopa-duol nganha kaninyo; pangita kanako nga makugihon ug kamo makakita kanako; pangayo, ug kamo makadawat; tuktok, ug kini pagabuksan nganha kaninyo” (D&P 88:63).

Ang pagpahiangay sa atong mga tinguha aron sa paghatag og labing dako nga prayoridad sa mga butang kalabut sa kahangturan dili sayon. Matintal kitang tanan sa pagtinguha nianang upat ka kalibutanon nga mga butang sa kabtangan, pasidungog, garbo, ug gahum. Tingali nagtinguha

kita niini, apan kinahanglan dili nato kini ibutang isip mao ang atong labing dako nga mga prayoridad.

Kadtong kansang labing dako nga tinguha mao ang pag-angkon og mga kabtangan malit-ag sa pagkamateryalismo. Napakyas sila sa pagpaminaw sa pasidaan: “Ayaw pangitaa ang mga katigayunan ni ang mga kawang nga mga butang niini nga kalibutan” (Alma 39:14; tan-awa usab sa Jacob 2:18).

Kadtong kinsa nagtinguha og pasidungog o gahum kinahanglan nga mosunod sa ehemplo sa maisugon nga si Captain Moroni, kansang pagserbisyo dili “alang sa gahum” o alang sa “pagtahud sa kalibutan” (Alma 60:36).

Unsaon nato sa pagpalambo og mga tinguha? Diyutay lamang ang aduna sa matang sa kalisud nga nakapaaghat ni Aron Ralston,³ apan ang iyang kasinatian makahatag og bililhong leksyon mahitungod sa pagpalambo og mga tinguha. Samtang nag-hike si Ralston sa usa ka hilit nga canyon sa Southern Utah, ang 360 ka kilo nga bato kalit nga naligid ug napiit ang iyang tuo nga bukton. Sulod sa lima ka adlaw siya nag-inusarang nanlimbasug aron mapalingkawas ang iyang kaugalingon. Sa dihang mohunong ug modawat na lang unta siya sa kamatayon, nakakita siya og usa ka panan-awon kabahin sa usa ka 3 anyos nga batang lalaki nga nagdagan paingon niya ug napandol sa iyang

wala nga bukton. Sa pagsabot niini isip usa ka panan-awon mahitungod sa iyang umaabut nga anak nga lalaki ug usa ka kasiguroan nga mabuhi pa siya, si Ralston mipakita og kaisug ug mihimo og makusog nga paglihok aron sa pagluwas sa iyang kinabuhi sa dili pa mahurot ang iyang kusog. Iyang gibali ang duha ka mga bukog sa iyang napiit nga tuong bukton ug dayon gigamit ang kutsilyo nga anaa sa iyang kamot aron putlon kadtong bukton. Dayon mipakita siya og kaling-on sa paglakaw og 8 ka kilometro aron mangayo og tabang.⁴ Pagkaanindot nga ehemplo sa gahum sa dakong tinguha! Kon kita adunay panglantaw kon unsa kita nga mamahimo, ang atong tinguha ug atong gahum sa pagbuhat molambo pag-ayo.

Kadaghanan kanato dili gayud makasinati og ingon ka grabe nga kalisud, apan kitang tanan makasinati og potensyal nga mga laang nga makapugong sa pag-uswag paingon sa atong mahangturong padulngan. Kon ang atong matarung nga mga tinguha lig-on kaayo, kini moaghat kanato sa pagputol ug pagpalingkawas sa atong kaugalingon gikan sa mga pagkaadik ug sa uban pa nga makasasala nga mga pagpamugos ug mga prayoridad nga nakapugong sa atong mahangturong pag-uswag.

Kinahanglan nga atong hinumduman nga ang matarung nga mga tinguha dili mahimong pakaaron-ingnon, mapugsanon, o temporaryo. Kini kinahanglan nga kinasingkasing, dili mapaling, ug permanente. Nadasig pag-ayo, kita magtinguha niana nga kondisyon nga gihulagway ni Propeta Joseph Smith, diin kita “kinahanglang mobuntog sa mga kadautan sa [sa atong kinabuhi] ug mawala ang matag tinguha sa pagpakasala.”⁵ Kana personal kaayo nga desisyon. Sama sa giingon ni Elder Neal A. Maxwell:

“Kon ang mga tawo gihulagway isip ‘nawad-an sa ilang tinguha sa pagpakasala,’ kini sila, ug sila lamang, kinsa mituyo sa pagdesisyon nga wagtangon kadtong sayop nga mga tinguha pinaagi sa pagkaandam nga ‘mobiya sa tanan [nilang] mga sala’ aron makaila sa Dios.

“Busa, unsay atong gitinguha og maayo, sa dili madugay, mao ang

atong dangatan ug ang atong mada-wat didto sa kahangturan.”⁶

Ingon nga kini importante nga mawala ang matag tinguha sa pag-pakasala, ang kinabuhing dayon nagkinahanglan pa og dugang. Aron makab-ot ang atong mahang-turong padulngan, kita magtinguha ug maningkamot sa pagbaton og mga kinaiya nga gikinahanglan aron mamahimong usa ka mahangturong binuhat. Sama pananglit, ang mahangturong mga binuhat mopasaylo sa tanan nga nakasala kanila. Ilang unahon ang kaayohan sa uban kay sa ilang kaugalingon. Ug nahigugma sila sa tanang mga anak sa Dios. Kon kini mora og lisud kaayo—ug sa pagkatinuod dili kini sayon alang ni bisan kinsa kanato—nan atong sugdan uban sa usa ka tinguha alang niana nga mga kinaiya ug mangayo og tabang sa atong mahigugmaon nga Langitnong Amahan kalabut sa atong mga pagbati. Ang Basahon ni Mormon nagtudlo kanato nga kita kinahanglan nga “mag-ampo ngadto sa Amahan uban sa tibuok kusog sa kasingkasing, nga [kita] unta mapuno niini nga gugma, diin siya mitugyan diha sa tanan kinsa tinuod nga mga sumusunod sa iyang Anak, nga si Jesukristo” (Moroni 7:48).

Akong tapuson uban sa katapusan nga ehemplo kabahin sa usa ka tinguha nga labawng tinguhaon sa tanang mga lalaki ug mga babaye—kadtong kinsa bag-ohay lang naminyo ug kadtong kinsa dili pa minyo. Ang tanan kinahanglan nga magtinguha ug maningkamot og maayo aron masiguro ang usa ka kaminyoon alang sa kahangturan. Kadtong kinsa naminyo na didto sa templo kinahanglang ilang buhaton kutob sa ilang mahimo aron mapreserbar kini. Kadtong kinsa wala pa maminyo kinahanglan nga magtinguha nga maminyo didto sa templo ug maningkamot sa paghatag og prayoridad nga maangkon kini. Ang mga kabatan-onan ug mga batan-on nga wala pa maminyo kinahanglang makigbatok sa konsepto nga sakto sa politikanhong paagi apan sayop sa mahangturong paagi nga midaut sa kaimportante sa pagminyo ug pagbaton og mga anak.⁷

Mga ulitawo, palihug hunahunaa

ang hagit dinhi niini nga sulat nga gisulat sa usa ka dalaga. Siya nangaliyupo alang sa “matarung nga anak nga mga babaye sa Dios nga tinuoray nga nangita og usa ka takus nga kapikas, apan ang mga kalalakin-an daw nabutaan ug naglibog kon kini responsibilidad ba nila o dili nga nangita niining talagsaon, pinili nga anak nga mga babaye sa atong Langitnong Amahan ug mangulitawo kanila ug magmahimong andam sa paghimo ug pagtuman sa sagrado nga mga pakig-saad diha sa balay sa Ginoo.” Siya mitapos, “Adunay daghang LDS nga mga ulitawo dinhi nga malipayon kaayong magsuroy-suroy ug maglipay-lipay, ug makig-date ug maglingaw-lingaw, apan wala gayuy tinguha nga mohimo og bisan unsa nga pasalig ngadto sa usa ka babaye.”⁸

Sigurado ko nga ang ubang batan-ong mga lalaki nga matinguhaon nga nangita gusto nga modugang ko nga adunay pipila ka batan-ong mga babaye kansang mga tinguha alang sa takus nga kaminyoon ug sa pagbaton og mga anak minus ra kaayo kay sa ilang mga tinguha alang sa propesyon o uban nga tawhanong mga pasidungog. Ang mga lalaki ug mga babaye parehong nagkinahanglan og matarung nga mga tinguha nga modala kanila ngadto sa kinabuhing dayon.

Atong hinumduman nga ang mga tinguha ang momando sa atong mga prayoridad, ang mga prayoridad mohulma sa atong mga pagpili, ug ang mga pagpili motino sa atong mga

binuhatan. Agig dugang, ang atong mga binuhatan ug ang atong mga tinguha mao ang hinungdan nga kita mamahimong ingon niana nga matang sa tawo, usa ka tinuod nga higala, usa ka talagsaon nga magtutudlo, o usa ka tawo nga nahimong sarang sa kinabuhing dayon.

Ako mopamatuod kabahin ni Jesukristo, kansang gugma, kansang mga pagtulun-an ug kansang pag-ula ang naghimo niining tanan nga posible. Labaw sa tanan ako nag-ampo nga kita magtinguha nga mahimong sama Kaniya aron moabut ang adlaw nga kita makabalik sa Iyang presensya aron sa pagdawat sa kahingpitan sa Iyang kalipay. Sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Ray Cox, interbyu sa tagsulat, Ago. 1, 1985, Mount Pleasant, Utah, sa pagkumpirmar sa unsay gisulti kanako didto sa Provo, Utah, niadtong mga 1953.
2. Tan-awa sa Richard C. Roberts, *Legacy: The History of the Utah National Guard* (2003), 307–14; “Self-Propelled Task Force,” *National Guardsman*, May 1971, likod nga hapin; *Miracle at Kapyong: The Story of the 213th* (salida nga gihimo sa Southern Utah University, 2002).
3. Tan-awa sa Aron Ralston, *Between a Rock and a Hard Place* (2004).
4. Ralston, *Between a Rock and a Hard Place*, 248.
5. Tan-awa sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 251–252.
6. Neal A. Maxwell, “According to the Desire of [Our] Hearts,” *Ensign*, Nob. 1996, 22, 21.
7. Tan-awa sa Julie B. Beck, “Pagtudlo sa Doktrina kabahin sa Pamilya,” *Liahona*, Mar. 2011, 32–37.
8. Letter, Sept. 14, 2006.